

UMOWA

między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Rumunii w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji,
sporządzona w Warszawie dnia 23 czerwca 1994 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 23 czerwca 1994 r. została sporządzona w Warszawie Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Rumunii w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji w następującym brzmieniu:

UMOWA

między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Rumunii w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji

Preambuła

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Rząd Rumunii (zwane dalej „Umawiającymi się Stronami”),

dążąc do rozszerzenia współpracy gospodarczej z wzajemną korzyścią obu Państw,

mając na celu stworzenie i utrzymanie korzystnych warunków do inwestowania przez inwestorów jednej Umawiającej się Strony na terytorium drugiej Umawiającej się Strony,

uznając potrzebę popierania i ochrony inwestycji zagranicznych w celu przyczyniania się do rozwoju gospodarczego obydwu Państw,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Definicje

W rozumieniu niniejszej umowy:

1) określenie „inwestor” oznacza w odniesieniu do każdej z Umawiających się Stron:

a) osoby fizyczne, które zgodnie z ustawodawstwem danej Umawiającej się Strony są jej obywatelami,
b) osoby prawne, w tym spółki, korporacje, stowarzyszenia handlowe i inne organizacje utworzone lub należycie zorganizowane w inny sposób zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony, na której terytorium mają swoją siedzibę i prowadzą rzeczywistą działalność gospodarczą,

2) określenie „inwestycje” oznacza wszelkie mienie, a w szczególności:

a) majątek ruchomy i nieruchomy, jak również wszelkie inne prawa rzeczowe, takie jak służebność, hipoteka, zastaw i prawo zatrzymania,
b) akcje, udziały lub wszelkie inne rodzaje udziałów w spółkach,
c) wierzytelności pieniężne lub prawa do wszelkich świadczeń mających wartość gospodarczą,
d) prawa własności intelektualnej i przemysłowej, takie jak prawa autorskie, patenty, projekty i wzory przemysłowe, znaki handlowe lub usługowe, nazwy handlowe, *know-how* i *goodwill*, jak również inne podobne prawa uznane przez ustawodawstwo Umawiających się Stron,

e) koncesje przyznane na mocy prawa publicznego, w tym koncesje na poszukiwanie, wydobywanie lub eksploatację zasobów naturalnych, jak również inne

prawa przyznane z mocy prawa, umowy lub decyzji administracyjnej wydanej zgodnie z prawem.

Zmiana formy, w której mienie zostało zainwestowane lub reinwestowane, nie zmienia jego charakteru jako inwestycji.

- 3) określenie „przychody” oznacza kwoty uzyskane z inwestycji, a w szczególności, choć nie wyłącznie, obejmuje zyski, dywidendy, odsetki, dochody z kapitału, należności licencyjne, honoraria z tytułu pomocy technicznej i organizacyjnej i inne opłaty, bez względu na formę ich zapłaty,
- 4) określenie „terytorium” oznacza odpowiednio terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub terytorium Rumunii, jak również te obszary morskie, w tym dno morskie i podglebie przyległe do obszaru poza morzem terytorialnym któregośkolwiek z powyższych terytoriów, nad którym odnośnie Państwo sprawuje zgodnie z prawem międzynarodowym suwerenne prawa lub jurysdykcję w zakresie badania i wykorzystania zasobów naturalnych takich obszarów.

Artykuł 2

Popieranie i dopuszczanie inwestycji

1. Każda z Umawiających się Stron będzie popierać na swoim terytorium inwestycje inwestorów drugiej Umawiającej się Strony i dopuszczać takie inwestycje zgodnie z swoim ustawodawstwem i innymi przepisami.

2. Jeżeli Umawiająca się Strona dopuściła inwestycje na swoje terytorium, to przyzna ona zgodnie ze swoim ustawodawstwem i innymi przepisami niezbędne zezwolenia związane z taką inwestycją, w tym zezwolenia na zatrudnienie czołowego personelu kierowniczego i technicznego, bez względu na obywatelstwo tych osób.

Artykuł 3

Ochrona i traktowanie inwestycji

1. Każda z Umawiających się Stron będzie ochraniać na swoim terytorium inwestycje dokonane zgodnie z jej ustawodawstwem i przepisami przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony i nie będzie naruszać w sposób nieuzasadniony lub dyskryminacyjny prawa inwestora drugiej Umawiającej się Strony do zarządzania, utrzymywania, używania, osiągania korzyści, rozszerzania, sprzedaży lub likwidacji takich inwestycji. W szczególności każda Umawiająca się Strona lub jej właściwe władze udzielą niezbędnych zezwoleń, o których mowa w artykule 2 ustęp 2 niniejszej umowy.

2. Każda z Umawiających się Stron zapewni sprawiedliwe i równe traktowanie na swoim terytorium inwestycjom inwestorów drugiej Umawiającej się Strony. Traktowanie to będzie nie mniej korzystne niż przyznane przez każdą Umawiającą się Stronę inwestycjom dokonany na jej terytorium przez jej własnych inwestorów lub inwestycjom dokonany na jej terytorium przez inwestorów trzeciego państwa, jeśli to drugie traktowanie będzie bardziej korzystne.

3. Klauzula najwyższego uprzywilejowania nie będzie rozumiana jako zobowiązująca Umawiającą się Stronę do przyznania inwestorom i inwestycjom drugiej Umawiającej się Strony korzyści wynikających z istniejącej lub przyszłej unii celnej, unii gospodarczej lub strefy wolnego handlu, których jedna z Umawiających się Stron jest lub stanie się członkiem. Traktowanie takie nie obejmuje również przywilejów, które jedna z Umawiających się Stron przyzna inwestorom państwa trzeciego na mocy umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania lub innych porozumień w sprawach podatkowych.

4. Jeżeli ustawodawstwo jednej Umawiającej się Strony przyzna inwestycjom dokonany przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony traktowanie bardziej korzystne niż przewidziane w niniejszej umowie, to ustawodawstwo, w zakresie, w jakim będzie korzystniejsze, będzie miało pierwszeństwo przed niniejszą umową.

Artykuł 4

Wolny transfer

1. Każda Umawiająca się Strona, na której terytorium dokonane zostały inwestycje przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony, przyzna tym inwestorom swobodny transfer w walutach wymiennych płatności związanych z tymi inwestycjami, a w szczególności:

- a) przychodów w rozumieniu postanowień artykułu 1 ustęp 3 niniejszej umowy,
- b) kwot z tytułu zaciągnięcia pożyczek lub innych płatności wynikających z zobowiązań umownych związanych z inwestycją,
- c) wpływów pochodzących z częściowej albo całkowitej sprzedaży, zbycia lub likwidacji inwestycji.

2. Bez względu na postanowienia ustępu 1 tego artykułu, każda z Umawiających się Stron może w razie wyjątkowych finansowych lub gospodarczych okoliczności wprowadzić ograniczenia dewizowe zgodnie z jej ustawodawstwem, a także z postanowieniami umowy Międzynarodowego Funduszu Walutowego.

3. Jeżeli nie uzgodniono inaczej z inwestorem, transfery będą dokonywane według kursu wymiany stosowanego w dniu transferu zgodnie z przepisami dewizowymi obowiązującymi w Umawiającej się Stronie, na której terytorium została dokonana inwestycja.

Artykuł 5

Wywłaszczenie i odszkodowanie

1. Żadna z Umawiających się Stron nie podejmie bezpośrednio lub pośrednio działań wywłaszczeniowych, nacjonalizacyjnych lub innych działań o takim samym charakterze lub równoznacznym skutku w stosunku do inwestycji należących do inwestorów drugiej Umawiającej się Strony, chyba że działania te zostaną podjęte w interesie publicznym, zgodnie z przepisami prawa, i nie będą miały charakteru dyskryminacyjnego oraz zostaną podjęte zgodnie z właściwą procedurą i za skutecznym i właściwym odszkodowaniem. Odszkodowanie takie będzie odpowiadać wartości rynkowej wywłaszczonej inwestycji, ustalonej, zanim decyzja o wywłaszczeniu stała się publicznie wiadoma, będzie obejmować odsetki od dnia wywłaszczenia i będzie podlegało wolnemu transferowi w walucie wymiennalnej.

2. Inwestorzy jednej Umawiającej się Strony, których inwestycje poniosły straty z powodu wojny lub jakiegokolwiek innego konfliktu zbrojnego, rewolucji, stanu wyjątkowego, zamieszek, które miały miejsce na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, będą traktowani przez tę drugą Umawiającą się Stronę zgodnie z postanowieniami artykułu 3 ustęp 2 niniejszej umowy. Będą oni w każdym razie uprawnieni do odszkodowania.

Artykuł 6

Zakres obowiązywania

1. Niniejsza umowa ma zastosowanie również do inwestycji dokonanych na terytorium Umawiającej się Strony, zgodnie z jej ustawodawstwem i innymi przepisami, przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony przed wejściem w życie niniejszej umowy. Jednakże niniejsza umowa nie bę-

dzie miała zastosowania do sporów powstałych przed jej wejściem w życie.

2. Niniejsza umowa nie ma zastosowania do inwestycji dokonanych na podstawie porozumień międzyrządowych w ramach byłej Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, chyba że takie inwestycje zostaną przekształcone zgodnie z ustawodawstwem o inwestycjach zagranicznych Umawiających się Stron.

Artykuł 7

Subrogacja

Jeżeli jedna z Umawiających się Stron lub jakkolwiek jej agencja dokona płatności któremukolwiek z jej inwestorów w ramach finansowej gwarancji od ryzyka niehandlowego w związku z inwestycją dokonaną na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, to druga Umawiająca się Strona uzna przejęcie przez pierwszą Umawiającą się Stronę lub jej agencję wszelkich praw lub roszczeń przysługujących inwestorowi. Druga Umawiająca się Strona będzie miała prawo pobrania podatków i innych powszechnych opłat należnych i płatnych przez inwestora.

Artykuł 8

Spory między Umawiającymi się Stronami a inwestorem drugiej Umawiającej się Strony

1. W odniesieniu do rozstrzygnięcia sporów dotyczących inwestycji między Umawiającą się Stroną a inwestorem drugiej Umawiającej się Strony odbywać się będą konsultacje między zainteresowanymi stronami, zmierzające do rozstrzygnięcia danej sprawy w miarę możliwości w drodze polubownej.

2. Jeżeli takie konsultacje nie doprowadzą do rozstrzygnięcia sporu w ciągu sześciu miesięcy od daty wniosku o wszczęcie konsultacji, to inwestor może według własnego wyboru przedłożyć spór do rozstrzygnięcia:

- a) właściwemu sądowi Umawiającej się Strony, na której terytorium została dokonana inwestycja, lub
- b) Międzynarodowemu Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych utworzonemu na mocy Konwencji o rozstrzyganiu sporów inwestycyjnych między państwami a obywatelami drugich państw, otwartej do podpisu w Waszyngtonie dnia 18 marca 1965 r. — jeżeli obie Umawiające się Strony będą sygnatariuszami tej konwencji, lub
- c) trybunałowi arbitrażowemu ad hoc, który, jeśli strony nie uzgodnią inaczej, będzie utworzony zgodnie z regulaminem arbitrażowym Komisji Narodów Zjednoczonych do Spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego.

3. Każda Umawiająca się Strona zgadza się na przedłożenie sporu inwestycyjnego do rozstrzygnięcia w drodze międzynarodowej procedury pojednawczej lub arbitrażowej.

4. Umawiająca się Strona, będąca stroną w sporze, nie może w żadnym stadium postępowania powoływać się w swojej obronie na jej immunitet lub na fakt, że inwestor otrzymał, w wyniku umowy ubezpieczenia, odszkodowanie obejmujące całość lub część poniesionej szkody lub straty.

Artykuł 9

Spory między Umawiającymi się Stronami

1. Spory między Umawiającymi się Stronami, dotyczące interpretacji lub stosowania postanowień niniejszej umowy, będą rozstrzygane w drodze dyplomatycznej.

2. Jeżeli obie Umawiające się Strony nie osiągną porozumienia w ciągu dwunastu miesięcy od daty powstania sporu, to spór zostanie na żądanie którejkolwiek Umawiającej się Strony przedłożony trybunałowi arbitrażowemu w składzie trzech arbitrów. Każda Umawiająca się Strona

wyznaczy jednego arbitra, a wybrani arbitrzy dokonają nominacji przewodniczącego, który będzie obywatelem państwa trzeciego.

3. Jeżeli jedna z Umawiających się Stron nie dokona wyboru swojego arbitra i nie przystanie na zaproszenie drugiej Umawiającej się Strony do dokonania takiego wyboru w ciągu dwóch miesięcy, to arbiter zostanie wyznaczony na żądanie tej Umawiającej się Strony przez Przewodniczącego Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.

4. Jeżeli obaj arbitrzy nie mogą osiągnąć porozumienia co do wyboru przewodniczącego w ciągu dwóch miesięcy od ich wyznaczenia, to zostanie on wyznaczony na żądanie którejkolwiek z Umawiających się Stron przez Przewodniczącego Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.

5. Jeżeli w przypadkach określonych w ustępach 3 i 4 niniejszego artykułu Przewodniczący Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości nie może wypełnić wymienionej funkcji lub jeżeli jest obywatelem państwa jednej z Umawiających się Stron, wyznaczenia dokona Wiceprzewodniczący, a jeżeli on nie może lub jest obywatelem państwa jednej z Umawiających się Stron, wyznaczenia dokona najstarszy rangą sędzia Trybunału, który nie jest obywatelem żadnej z Umawiających się Stron.

6. Z zastrzeżeniem innych postanowień między Umawiającymi się Stronami, trybunał ustali swój tryb postępowania.

7. Każda z Umawiających się Stron ponosi koszty własnego arbitra oraz swojego udziału w postępowaniu arbitrażowym. Koszty przewodniczącego i pozostałe koszty pokrywają w równych częściach Umawiające się Strony.

8. Orzeczenia trybunału są ostateczne i wiążące dla każdej z Umawiających się Stron.

Artykuł 10

Postanowienia końcowe

1. Niniejsza umowa wejdzie w życie 30 dnia od dnia daty późniejszej noty, którą jedna Umawiająca się Strona zawiadomi drugą Umawiającą się Stronę, że zostały spełnione jej wewnętrzne wymogi prawne dla wejścia w życie niniejszej umowy.

2. Niniejsza umowa pozostanie w mocy przez okres dziesięciu (10) lat i będzie obowiązywać przez dalszy podobny lub podobne okresy, chyba że jedna z Umawiających się Stron zawiadomi drugą Umawiającą się Stronę, w terminie 12 miesięcy przed wygaśnięciem pierwotnego lub każdego następnego okresu, o jej intencji wypowiedzenia umowy. Zawiadomienie o wypowiedzeniu wchodzi w życie po roku od daty jego otrzymania przez drugą Umawiającą się Stronę.

3. W przypadku notyfikacji o wypowiedzeniu niniejszej umowy postanowienia artykułu od 1 do 9 pozostaną w mocy przez dalszy okres dziesięciu lat w odniesieniu do inwestycji dokonanych przed złożeniem notyfikacji.

Na dowód czego niżej podpisani, należycie upoważnieni przez swoje odnośne rządy, podpisali niniejszą umowę.

Sporządzono w Warszawie dnia 23 czerwca 1994 r. w dwóch egzemplarzach, w językach polskim, rumuńskim i angielskim, przy czym wszystkie teksty są jednakowo autentyczne. W przypadku rozbieżności przy interpretacji tekst angielski będzie rozstrzygający.

Z upoważnienia
Rządu Rzeczypospolitej Polskiej:
A. Olechowski

Z upoważnienia
Rządu Rumunii:
T. Melescanu

Po zapoznaniu się z powyższą umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 6 września 1994 r.

Minister Spraw Zagranicznych: *A. Olechowski*

L.S.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*